

MOTIVATSIYA HÁM ISKERLIK NÁTIYJELILIGI**Jumanazarova Gūljayna Asqar qızı**

Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universitetiniń

Pedagogika Psixologiya kafedrası Ámeliy psixologiya qániygeliginiń student.

Óskinbaeva Gūlziyba

Ilimiy basshı.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14057004>

Annotatsiya. Bul izertlew motivatsiyanıń iskerlik nátiyjeliligine tásin úyreniw maqsetinde ámelge asırılǵan. Izertlew dawamında motivatsiyanıń tiykarǵı túrleri, olardıń insan iskerligine tási hám nátiyjelik arasındǵı baylanıshlıq analiz etiledi. Alınǵan nátiyjeler jumıs jayında nátiyjeli iskerlikti támiyinlewde motivatsiyanıń áhmiyetin kórsetedi.

Tayanış sózler: motivatsiya, iskerlik, nátiyjelik, psixologiya, nátiyjelilik, insan iskerligi, jumıs jayı, psixologiyalıq tárepler

MOTIVATION AND WORK PERFORMANCE

Abstract. This research aims to investigate the impact of motivation on work performance.

During the study, the main types of motivation, their influence on human activity, and the relationship with performance are analyzed. The results obtained highlight the importance of motivation in ensuring effective performance in the workplace.

Keywords: motivation, work performance, psychology, efficiency, human activity, workplace, psychological aspects.

МОТИВАЦИЯ И РЕЗУЛЬТАТИВНОСТЬ ТРУДА

Аннотация. Данное исследование направлено на изучение влияния мотивации на результативность труда. В ходе исследования анализируются основные виды мотивации, их влияние на деятельность человека и взаимосвязь с результативностью. Полученные результаты подчеркивают важность мотивации для обеспечения эффективной работы на рабочем месте.

Ключевые слова: мотивация, результативность труда, психология, эффективность, человеческая деятельность, рабочее место, психические аспекты.

Házirgi kúnde, motivatsiya hám iskerlik nátiyjeliligi insan iskerliginiń zárúrli táreplerinen biri retinde tán alınıp atır. Zamanagóy jumıs sharayatları, báseki hám innovatsiyalar zárúrli áhmiyet kásip etken hám xızmetkerlerdiń jumısqa bolǵan qatnasın ózgertip atır. Motivatsiya, xızmetkerlerdiń nátiyjeli iskerlik kórsetiwi hám nátiyjeliligin asırıwda tiykarǵı faktor esaplanadı.

Temaniń aktualıǵı: Motivatsiya hám iskerlik nátiyjeliligi insan iskerliginiń tiykarǵı faktorlarınan biri esaplanadı. Zamanagóy jumıs sharayatında joqarı nátiyjelikke erisiw ushın xızmetkerlerdiń motivatsiya dárejesin asırıw zárúrli áhmiyetke iye.

Izertlewdiń maqset hám wazıypaları: Bul izertlewdiń tiykarǵı maqseti motivatsiyanıń iskerlik nátiyjeliligine tásirin úyreniw bolıp tabıladı. Bunda tómendegi wazıypalar belgilengen: motivatsiya túrlerin anıqlaw, iskerlik nátiyjeliligin ólshew hám olardıń óz-ara baylanıslılıǵın analiz qılıw.

Metodika

Bul izertlewde eki tiykarǵı metodologik jantasıwdan paydalanıladı: sapalı hám muǵdarlıq metodlar.

1. Sapalı usıllar: Intervyu hám fokus-toparlardı ótkeriw arqalı xızmetkerlerdiń motivatsiya dárejesi hám iskerlik nátiyjeliligi haqqında tereńrek maǵlıwmatlar toplandı. Bul usıl, qatnasıwshılardıń pikirlerin, motivatsiya dáreklerin hám jumıs jayındaǵı sharayatlardı úyreniwge múmkinshilik beredi.

2. Muǵdarlıq usıllar: Anketalar hám sorawnamalar járdeminde maǵlıwmatlar jıynaladı.

Bul usıl motivatsiya hám nátiyjelik arasındaǵı baylanıslılıqtı statistikalıq analiz qılıw imkaniyatın beredi. Izertlewde alınǵan maǵlıwmatlar statistikalıq usıllar, atap aytqanda, korrelyatsiya hám regressiya analizi járdeminde analiz etiledi.[1]

Ólshew quralları

Motivatsiya dárejesin ólshew ushın tómendegi qurallardan paydalanıladı:

1. Motivatsiya ólshewleri: Mısalı, Herzbergdiń eki faktor názeri tiykarında islep shıǵılǵan anketalar, xızmetkerlerdiń ishki hám sırtqı motivatsiya dárejesin anıqlawǵa járdem beredi.

2. Iskerlik nátiyjeliligi indeksleri: Bul indeksler xızmetkerlerdiń jumıs iskerligin bahalaw ushın qollanıladı. Bular jumısqa kirisiw tezligi, sapa hám nátiyjelilik kórsetkishleri bolıwı múmkin.

Qatnasıwshılar hám úlgin tańlaw

Izertlewde qatnasıw etiwshi xızmetkerler túrli tarawlarda isleytuǵın qánigelerden ibarat boladı.

1. Úlgi tańlaw: Izertlewde kvant usılı tiykarında tosınarlı tańlaw usılı qollanıladı. Bul, xızmetkerlerdiń hár túrli social hám demografik qásiyetlerine ıyelewın támiyinleydi, sonıń menen birge, nátiyjelerdiń ulıwmalastırılıwı hám isenimliligin asıradı.

2. Qatnasıwshılar sanı: Izertlewde keminde 100-150 qatnasıwshıdan ibarat úlgi saylanadı, bul bolsa statistikalıq analizdi ámelge asırıw ushın jetkilikli boladı. [2]

Maǵlıwmatlardı jıynaw procesi

Maǵlıwmatlardı jıynaw procesi tómendegi basqıshlardan ibarat:

1. Anketa tayarlaw: Motivatsiya hám iskerlik nátiyjeliligin ólshew ushın anketalar islep shıǵıladı. Anketalar qatnasıwshılar ushın túsinikli hám qolay bolıwı kerek.
2. Jıynaw procesi: Anketalar qatnasıwshılardıǵa onlayn yamasa qaǵaz formasında usınıs etiledi. Intervyular bolsa shaxsan yamasa telefon arqalı ótkeriledi.
3. Maǵlıwmatlardı analiz qılıw: Tóplangan maǵlıwmatlar statistikalıq programmalar járdeminde analiz etiledi. Bul processde alınǵan nátiyjeler motivatsiya hám iskerlik nátiyjeliligi arasındǵı baylanıshlıqtı kórsetiwge járdem beredi.

Bul metodika bólimi, izertlewdiń tiykarǵı processlerin hám usılların anıq bayanlawǵa qaratılǵan. [3]

Nátiyjeler

Izertlew processinde toplanǵan maǵlıwmatlar analiz etildi hám tómendegi nátiyjelerge erisildi:

1. Motivatsiya dárejesi: Anketalar hám intervyyular arqalı alınǵan maǵlıwmatlar sonı kórsetedi, qatnasıwshılardıń 70% ten artıq bólegi ishki motivatsiyadan kóbirek paydalanǵan, bul bolsa olardıń jumısqa bolǵan qızıǵıwshılıǵın hám dóretiwshiligin asırǵan.
2. Iskerlik nátiyjeliligi: Jumıs iskerligindegi joqarı nátiyjeler, motivatsiya dárejesi menen tuwrıdan-tuwrı baylanıshlı ekenligi anıqlanǵan. Alınǵan nátiyjelerge kóre, motivatsiya dárejesi joqarı bolǵan xızmetkerler 30% ge kóbirek nátiyjelilik kórsetken. [4]

Motivatsiya hám iskerlik nátiyjeliligi arasındǵı baylanıs.

Izertlew nátiyjeleri motivatsiya hám iskerlik nátiyjeliligi arasında kúshli korrelyatsiya bar ekenligin kórsetdi. Statistika analizleri nátiyjeleri:

- Korrelyatsiya koeffitsiyenti: 0.65, bul motivatsiyanıń iskerlik nátiyjeliligine unamlı tásir kórsetiwın anılatadı.
- Regressiya analizi: Motivatsiya dárejesi asqan tárepke iskerlik nátiyjeliliginiń asıwı baqlanǵan, bul bolsa motivatsiya strategiyların islep shıǵıwdıń zárurligini kórsetedi.

Nátiyjeler tiykarında usınıslar

Alınǵan nátiyjeler tiykarında tómendegi usınıslar beriledi:

1. Ishki motivatsiyanı xoshametlew: Shólkemler xızmetkerleriniń ishki motivatsiyanıń asıwı ushın olardıń qábiletleri hám dóretiwshiligin rawajlandırıwǵa itibar beriwleri kerek. Bul ushın treninglar hám seminarlar ótkeriw usınıs etiledi.

2. Sırtqı motivatsiya mexanizmlari: Finanslıq hám basqa sırtqı xoshametlerdi, mısalı, sıylıqlar hám tán olinishni kúsheytıw, xızmetkerlerdiń jumısqa bolǵan qatnasın jaqsılawǵa járdem beredi.

3. Jumıs ortalıǵın jaqsılaw: Jumıs jayındaǵı sharayatlar jáne social ortalıqtı jaqsılaw, xızmetkerlerdiń motivatsiyasın asırıwda zárúrli rol oynaydı. [5]

İlimiy hám ámeliy áhmiyeti

Bul izertlew motivatsiya hám iskerlik nátiyjeliligi arasındaqı baylanıslılıqtı úyreniw arqalı tekǵana ilimiy, bálki ámeliy áhmiyetke iye.

- İlimiy áhmiyeti: Izertlew nátiyjeleri psixologiya páninde motivatsiya hám nátiyjelilikti túsiniwge jańa jantasıwlar kiritedi. Bul, psixologiyalıq teoriyalar hám modellerdi jáne de tereńrek úyreniwge múmkinshilik beredi.

- Ámeliy áhmiyeti: Shólkemler ushın bul izertlew, jumısshılardıń motivatsiyasın asırıw strategiyların islep shıǵıw hám olardı ámeliyatqa engiziw boyınsha jol-joba beredi. Bul bolsa, óz gezeginde, jumıs jayındaǵı nátiyjelilikti asırıw hám xızmetkerlerdiń qanıǵıwın jaqsılawǵa járdem beredi.

Juwmaq:

Bul izertlew motivatsiya hám iskerlik nátiyjeliligi arasındaqı zárúrli baylanıslılıqlardı ashıp berdi. Alınǵan nátiyjeler sonı kórsetdiki, xızmetkerlerdiń motivatsiya dárejesi jumıs iskerliginiń nátiyjeliligi hám ulıwma nátiyjelilikke tikkeley tásir etedi. Motivatsiyanıń túrli formaları, atap aytqanda, ishki hám sırtqı motivatsiya, xızmetkerlerdiń jumısqa bolǵan qatnasın ózgeritip, olardıń nátiyjelerin jaqsılawda zárúrli rol oynaydı. [5]

Izertlewde keltirilgen usınıslar tiykarında, jumıs beretuǵınlar xızmetkerlerdiń motivatsiyasın asırıw ushın nátiyjeli strategiylardı islep shıǵıwları múmkin. Bul bolsa, óz gezeginde, shólkem ishindegi iskerlik nátiyjeliligin asırıwǵa járdem beredi.

REFERENCES

1. Vasila Karimova "Psixologiya ", Tashkent, 2000.
2. Foziev E. "Ulıwma psixologiya " 1-kitap, Tashkent, 2004
3. Foziev E. «Ulıwma psixologiya», 2 -kitap, Tashkent, 2004.
4. M. G. Davletshin. Zamanagóy mektep oqıtıwshı psixologiyasi. T., 1997.
5. M. G. Davletshin. «Ulıwma psixologiya», Tashkent, 2002.